Informatie van het college aan de raad

Datum
21 juni 2021
Auteur(s)
S. Voortman
Commissievergadering
-
Portefeuillehouder
F.M. Hospers
Eenheid
Bedrijfsvoering
Raadsvergadering
28 juni 2021

Onderwerp
Uitkomsten Meicirculaire 2021 gemeentefonds
Openbaar
ja

Inleiding
Op 31 mei jl. is de Meicirculaire gemeentefonds 2021 gepubliceerd. Deze circulaire informeert gemeenten over de omvang en de verdeling van de algemene uitkering, de integratie-uitkeringen (inclusief die voor het sociaal domein) en de decentralisatie- en overige integratie-uitkeringen uit het gemeentefonds voor de jaren 2021-2026.

In deze informatie aan de raad presenteren we de financiële uitkomsten van de meicirculaire voor de gemeente Hattem, voorzien van een toelichting. We geven een update van het financiële perspectief: de stand ná de kadernota wordt aangevuld met de uitkomsten van de meicirculaire.

Kernboodschap

Meicirculaire 2021 uitkomsten
In alle jaren 2022-2025 is de mutatie uitkering gemeentefonds per saldo negatief. Dat wil zeggen dat de inkomsten lager zijn dan de bedragen zoals die als baten zijn verwerkt in de primaire begroting 2021.

Mutatie uitkeringen gemeentefonds incl. sociaal domein	***Jr 2021***	***Jr 2022***	***Jr 2023***	***Jr 2024***	***Jr 2025***
Totaal AU en SD t/m meicirculaire 2021	16.575.448	16.860.500	17.127.097	17.434.931	17.830.836
Totaal AU en SD t/m septembercirculaire 2020	17.192.666	16.747.523	16.918.955	17.148.104	17.508.386
Mutatie meicirculaire 2021	617.218	-112.977	-208.142	-286.827	-322.450
Specificatie mutatie meicirculaire 2021					
Accres	0	-69.672	-139.207	-200.039	-217.583
Overige (hoeveelheid, uitkeringsbasis, woz, stelposten)	41.981	96.428	62.772	35.022	6.516
Taakmutaties + IU/DU	44.665	111.763	120.752	131.824	143.415
Corona	227.873	0	0	0	0
Compensatie Jeugd	268.396	-4.660	-4.705	-4.767	-4.865
Jeugdzorg: Voogdij / 18 + (sociaal domein)	8.507	-269.410	-269.410	-269.410	-269.410
Participatie: WSW-oud (sociaal domein)	25.796	22.574	21.656	20.543	19.477
Mutatie meicirculaire 2021	617.218	-112.977	-208.142	-286.827	-322.450

Het effect van de meicirculaire op het financieel perspectief ziet er als volgt uit indien uitsluitend rekening wordt gehouden met de mutaties van het vrij besteedbare deel van de algemene uitkering:

	Jr 2021	***Jr 2022***	***Jr 2023***	***Jr 2024***	***Jr 2025***
Mutatie meicirculaire 2021 (Accres en Overige)	41.981	26.756	-76.435	-165.017	-211.067

Toelichting
Onderstaand wordt toegelicht waarom het beter is om niet het totaal van 'alle mutaties' mee te nemen als effect op het financieel perspectief, maar uitsluitend de mutaties van het vrij besteedbare deel van de algemene uitkering. Samengevat komt het er op neer dat de mutaties van het accres en van de overige onderwerpen een zuiverder beeld geven van het effect op de werkelijk vrij besteedbare algemene middelen. Bij alle andere posten staat tegenover de batenmutatie dat ook het lastenbudget gewijzigd zal moeten worden.

Bij de **taakmutaties** staat tegenover de verhoging van de inkomsten ook de 'verplichting' om het extra geld in te zetten voor het bestemde doel. Voor de invoering van de **Wet open overheid** ontvangen we vanaf 2022 € 90.000, oplopend naar € 125.000 in 2025. Met deze bedragen zullen we de lastenbudgetten moeten verhogen en kunnen deze extra inkomsten niet ingezet worden voor andere doeleinden.
Voor Participatie WSW-oud geldt iets vergelijkbaars. De uitkering gemeentefonds wordt verhoogd vanwege loon- en prijsbijstelling. Ook hier zullen we het lastenbudget moeten verhogen gelijk aan de hogere inkomstenbedragen.

De daling van de inkomsten voor **Jeugdzorg Voogdij / 18+** is het gevolg van de wijziging van het woonplaatsbeginsel. Het woonplaatsbeginsel in de Jeugdwet regelt welke gemeente (financieel) verantwoordelijk wordt. Het huidige woonplaatsbeginsel is gebaseerd op de woonplaats van de gezagsdrager van een jeugdige. Het nieuwe woonplaatsbeginsel gaat uit van de woonplaats waar de jeugdige staat ingeschreven op het moment van de zorgvraag. Het onderzoek naar de gevolgen van het nieuwe woonplaatsbeginsel is nog in volle gang. Met de invoering daarvan verschuift de verantwoordelijkheid voor de zorg van naar schatting landelijk zo'n 20.000 jeugdigen naar een andere gemeente. Er is sprake van onzekerheid over de gevolgen aan de lastenkant van de gemeentebegroting, in het bijzonder de zorgkosten.
In de meicirculaire 2021 is echter voor Hattem de uitkering gemeentefonds vanaf 2022 met € 270.000 verminderd. Het ligt in de rede om te veronderstellen dat de lasten dan ook met dat bedrag zullen dalen. Vanuit de gedachte dat de invoering van het nieuwe woonplaatsbeginsel een budgettair neutraal effect heeft op de gemeentebegroting Hattem, zullen we het lastenbudget met € 270.000 verlagen.

Ook **compensatie Jeugdzorg** is een lastig dossier als het gaat om de financiële gevolgen voor de extra inkomsten en uitgaven. Voor 2021 heeft het kabinet 613 miljoen extra beschikbaar gesteld voor gemeenten. Voor Hattem betekent dit extra inkomsten van € 270.000 in 2021. Het kabinet heeft voor 2022 € 1,3 miljard extra beschikbaar gesteld voor gemeenten, na uitspraak van de arbitragecommissie. Dit is nog niet verwerkt in de meicirculaire. Een nieuw kabinet zal moeten besluiten over de structurele financiën en noodzakelijke aanpassingen aan het jeugdhulpstelsel om de jeugdzorg in de toekomst effectief en beheersbaar te houden. Wat dit voor iedere gemeente gaat betekenen is nog volstrekt onzeker. Die onzekerheid wordt gevoed door de VNG die in een publicatie in maart 2021 met *Tips voor het opstellen van de begroting 2022* schrijft '*Advies is om rekening te houden met maximaal 50% van 1,5 mld. structureel met ingang van 2022, waarbij er altijd matching moet zijn met de daadwerkelijke lastenontwikkeling op jeugd.*'.
Vooral het laatste deel van het advies kan worden gelezen als; zonder extra uitgaven mogen er geen extra inkomsten worden geraamd.
In de meicirculaire zijn de door het Rijk toegezegde extra middelen voor 2021 al wel per gemeente toebedeeld. Voor de jaren vanaf 2022 is dit niet het geval.

Mutaties meicirculaire en effect op het financieel perspectief: samengevat
De circulaires in het algemeen en dit geldt ook voor de meicirculaire 2021, bevatten onderdelen waarbij tegenover een verhoging van de inkomsten voor gemeenten, uitgaven moeten worden gedaan. Dit zijn taakmutaties gerelateerd aan veranderd rijksbeleid en/of nieuwe wetgeving. Gemeenten worden geacht om voor Covod-19 beschikbaar gestelde middelen in te zetten voor Covid-19 gerelateerde uitgaven. Door het muteren van lastenbudgetten in de gemeentebegroting als tegenhanger van de batenmutatie uit de meicirculaire, ontstaat er een budgettair neutraal financieel effect.

Financieel perspectief

In de onderstaande tabel geven we het financieel perspectief weer vanaf de stand ná de kadernota, aangevuld met de uitkomsten van de meicirculaire 2021 gemeentefonds.

Financieel perspectief - bij start begrotingsvoorbereiding	Jr 2021	Jr 2022	Jr 2023	Jr 2024	Jr 2025
Startpositie begroting 2022 (na de Kadernota)	-663.742	-244.495	-42.798	140.884	140.884
Mutatie meicirculaire 2021 (Accres en Overige)	41.981	26.756	-76.435	-165.017	-211.067
	-621.761	-217.739	-119.233	-24.133	-70.183

Toelichting

De mutatie van het vrij besteedbare deel van de algemene uitkering in de meicirculaire is per saldo negatief vanaf 2023. De actualisatie van de reguliere lasten- en batenbudgetten gebeurt tijdens de begrotingsvoorbereiding en zit niet bij-in de bovenstaande cijfers. In de kadernota zijn ontwikkelingen en ambities opgenomen die indicatief of nog helemaal niet 'op geld zijn gezet'.

Communicatie

Deze ARI zal worden toegevoegd aan de stukken van de raadsvergadering van 28 juni 2021 waarin de voorjaarsnota 2021 en de kadernota 2022-2025 behandeld zullen worden.

Vervolg

De mutaties in de meicirculaire tot en met 2021 worden financieel verwerkt in de najaarsnota 2021.
De mutaties 2022-2025 worden verwerkt in de primaire begroting 2022.
Dit geldt ook voor verwerking van de mutaties uit de nog te publiceren septembercirculaire 2021.

Bijlagen

-